

Sak 22/25 Næringspolitisk uttalelse

Et mangfoldig næringsliv i hele Oslo

Bakgrunn

På Årsmøtet i februar ble uttalelsen U6 *Ta hele Oslo i bruk* avvist og sendt tilbake til fylkespartiet for en grundigere prosess.

FS gjorde følgende vedtak 20. mars 2025: Det settes ned en arbeidsgruppe som får i oppgave å bearbeide den oversendte uttalelsen "Ta hele Oslo i bruk", til representantskapsmøtet i oktober. Frist for leveranse er dermed: 17.09.24.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Leder: Una Pasovic, Sagene/Fylkesstyret/Bystyregruppa (finans)

Medlem: Leif Kjetil Tviberg, Alna

Medlem: Rolf Barlindhaug, Nordre Aker

Medlem: Trine Østereng, Østensjø

Medlem: Christopher Løberg Andersen, SU

Gruppen fikk følgende mandat:

- Gruppen skal ta utgangspunkt i den oversendte uttalelsen fra årsmøtet, og vurdere elementer fra de innkomne endringsforslagene.
- Uttalelsen skal primært dreie seg om næringspolitikk, og hvordan sosialistisk næringspolitikk kan bidra til utvikling av gode og levende bydelssentrum.
- Oslo SV har allerede mye og god byutviklingspolitikk i programmet, og Fylkesstyret ber derfor om at uttalelsen i hovedsak retter seg mot næringspolitikk.

Forord fra arbeidsgruppa

Et mangfoldig næringsliv i hele Oslo

Denne uttalelsen handler om næringspolitikk i Oslo, og særlig om hvordan man gjennom sosialistisk næringspolitikk kan bidra til levende og rettferdige lokalsamfunn i hele byen.

Uttalelsen er avgrenset til først og fremst å gjelde handel- og serveringsbransjen og andre publikumsrettede aktiviteter i offentlig og privat regi, særlig i ytre by. Uttalelsen omhandler ikke byutvikling generelt eller boligpolitikk, men tar for seg næringslivets rolle i å skape gode og levende lokalsentre. Der vi omtaler boligbygging eller kommunens reguleringsverktøy, er det fordi dette direkte påvirker mulighetene for et mangfoldig og tilgjengelig næringsliv.

Målet med denne uttalelsen er å utvikle ny politikk som styrker små og selvstendige virksomheter, sikrer aktivitet, arbeidsplasser og møteplasser i nabolagene, og gir bydelene mer makt til å forme sin egen utvikling.

Forslag til vedtak:

1 Rødgrønn næringsutvikling i hele Oslo

2 Oslo skal være en by for alle. Hovedstaden skal være et sted der unike, selvstendige, varierte
3 og særegne forretninger og spisesteder kan blomstre, uten at de blir spist opp av store
4 kjeder. I alle deler av Oslo skal det være mulig å utvikle egne, attraktive kvaliteter som
5 tiltrekker seg beboere, næringer og turister. Dette er et viktig utgangspunkt for å nå målet om
6 at folk med ulik bakgrunn kan bo i hele byen.

7 SV vil ha en næringspolitikk som støtter opp om lokal verdiskaping, sosial rettferdighet og
8 grønn byutvikling. Det betyr at vi vil legge bedre til rette for små, selvstendige virksomheter og
9 sikre at offentlige og private tilbud sammen bygger nabolag med liv i gatene – på dagtid og
10 kveldstid, for unge og eldre og for arbeid og fritid. Vi vil styrke bydelene som aktive aktører i
11 næringsutviklingen, og bruke kommunens eierskap, reguleringsmakt og investeringer
12 målrettet for å løfte hele byen – ikke bare sentrum.

13 Store forskjeller mellom bydelene

14 Det er store forskjeller mellom bydelene i Oslo når det gjelder tilgang til handel, servering og
15 andre publikumsrettede tilbud. Flere lokalsentre preges av tomme næringslokaler, lite aktivitet
16 og manglende møteplasser. Disse sentrene mangler ofte den kritiske massen som skal til for
17 at folk trekkes dit og blir værende, noe som igjen gjør det vanskeligere å etablere og
18 opprettholde virksomheter. Resultatet er en negativ spiral som rammer både nærmiljø og
19 muligheter for lokal verdiskaping.

20 Oslo er en by med stort mangfold og mange muligheter, men det meste av byens tilbud,
21 kommunale, ideelle og private arbeidsplasser og attraksjoner er i dag konsentrert rundt
22 sentrum. Mange bydeler i ytre by - særlig i syd og øst - mangler levende lokalsentre og
23 møteplasser. Dette fører til mindre hverdagsliv i lokalsentrene, hvor færre drar dit på dagtid,
24 og det skapes mindre grobunn for lønnsom næringsvirksomhet.

25 I dag mangler Oslo en helhetlig strategi for hvordan kommunen skal bidra til næringsutvikling
26 i ytre by. Det er i hovedsak private aktører og tilfeldige lokale initiativer som avgjør hva slags
27 tilbud som vokser fram i bydelene. Særlig i levekårsutsatte områder er potensialet for lokal
28 næringsutvikling ikke utnyttet godt nok. Innbyggere har ideer og initiativ, men mangler tilgang
29 til veiledning, nettverk, passende lokaler og risikovillig startkapital. Etablerertjenesten er i dag
30 kun tilgjengelig i noen få bydeler gjennom områdesatsinger, og det finnes ingen universell
31 førstelinjetjeneste for gründere i Oslo. Dermed er det i praksis bostedet ditt - ikke ideen din -
32 som avgjør om du får hjelp til å starte virksomhet.

33 Et annet hinder er mangel på langsiktige, strategiske partnerskap mellom kommunen,
34 bydelene og næringslivet. Samarbeidene som finnes i dag er ofte prosjektbaserte og
35 kortvarige. Oslo har i dag et velfungerende system for teknologigründere og akademisk

36 spisskompetanse, men mangler en tilsvarende infrastruktur for de som bygger små bedrifter
37 rettet mot sitt eget nabolag.

38 **Ny strategi for lokal næringsutvikling**

39 Oslo SV mener at kommunen må etablere en langsiktig lokal næringsstrategi, der særlig ytre
40 by prioriteres med virkemidler som bidrar til å bygge opp levende og tilgjengelige lokalsentre.
41 Det krever både mer offentlig initiativ og et bedre samarbeid med næringslivet. Siden
42 byutviklingen og boligbyggingen de neste tiårene i hovedsak vil skje i de ytre østlige og
43 sørlige bydelene, må kommunen ha tydelige styringsverktøy for næringsutviklingen i disse
44 områdene.

45 Det finnes allerede mange gode initiativer i Oslo, særlig i bydelene med områdesatsinger når
46 lokalt forankrede tilbud fram til folk som ellers ikke ville fått hjelp. Disse miljøene bygger tillit,
47 gir praktisk støtte og legger til rette for at flere - særlig kvinner, unge voksne og innbyggere
48 med minoritetsbakgrunn - får prøve seg som gründere og næringsdrivende. Alle innbyggere
49 bør ha tilgang til en førstelinjetjeneste for gründere, uavhengig av hvor i byen de bor. Det må
50 være mulig å få hjelp til å starte opp, utvikle og drifte små virksomheter - enten man åpner en
51 nabolagskafé, driver sosialt entreprenørskap eller vil selge varer i lokalmiljøet.

52 Skal vi lykkes med å skape levende lokalsentre i ytre by, må vi erkjenne at det ikke er
53 markedet alene som skaper aktivitet og fellesskap. Kommunen må selv gå foran og bidra
54 med aktivitet, tilstedeværelse, arbeidsplasser og programmer som trekker folk til sentrene.
55 Offentlige lokaler, som bydelshus, bibliotek og helsestasjoner, må kunne tas i bruk som
56 møteplasser og arenaer for næringsaktivitet. Kommunen bør også gjøre det enklere for små
57 og nye virksomheter å få tilgang til rimelige lokaler, og bruke sin rolle som utleier mer
58 strategisk.

59 **Oslo SV vil:**

- 60 • Etablere en førstelinjetjeneste for gründere i Oslo med fast og stabil grunnfinansiering,
61 slik alle andre fylker i landet også har.
- 62 • Utrede muligheten for en kommunal versjon av Merkur-programmet, rettet mot bydeler
63 i Oslo med svake lokalsentre og få møteplasser.
- 64 • Etter inspirasjon fra Fredrikstad, utrede muligheten for sentrumskoordinatører i
65 utvalgte bydeler for å samordne lokale aktører, fylle tomme lokaler med aktivitet og
66 styrke samarbeid mellom kommune, næringsliv og innbyggere.
- 67 • Flytte kommunale arbeidsplasser ut i lokalsentrene i ytre by, samt etterstrebe
68 samlokalisering av offentlig, privat og sosial virksomhet.
- 69 • Kartlegge tomme næringslokaler og utvikle strategier for å fylle disse med lokal
70 aktivitet, f.eks. gjennom pop-up-ordninger eller samlokalisering.
- 71 • At det skal tilbys redusert husleie for oppstartsbedrifter og sosiale entreprenører i en
72 oppstartsfase, der kommunen har bygg eller tomme næringslokaler rundt om i byen.
73 Alternativt kan disse nyttes av lokalbefolkningen til lokal aktivitet.
- 74 • Ha en restriktiv holdning til etablering av flere bilbaserte kjøpesentre i ytre by, som
75 undergraver de opprinnelige nærsentrene.
- 76 • Etter inspirasjon fra andre storbyer, utrede muligheten for at bystyret og bydelene kan
77 legge restriksjoner som begrenser kjedebutikker i lokalmiljøer og gater for å bevare et

78 unikt, lokalt preg. Dette kan innebære at kun selvstendige og uavhengige butikker får
79 etablere seg i visse soner, mens kjeder må søke andre områder.

- 80 ● At det utredes muligheter for å begrense “kontorifisering” av lokaler som egner seg for
81 mer publikumsrettet virksomhet i utvalgte strøgater og bydelssentra.
- 82 ● Tilrettelegge for flere bylivsgater med uteservering, der det ikke går på bekostning av
83 friområder eller fremkommelighet for gående.
- 84 ● At utesteder på offentlig godkjente studiesteder skal kunne søke direkte til kommunen
85 om utvidet skjenketid. Noen av studiestedene har en beliggenhet som muliggjør
86 senere skjenketid uten at det påfører støy til nærområdene.
- 87 ● I likhet med andre europeiske storbyer, åpne opp for å etablere et begrenset antall
88 nattklubber med skjenketid utover de nasjonale reguleringene. Det skal stilles strenge
89 krav til beliggenhet, støy og transportmuligheter, men trolig vil enkelte bygg i
90 industriområder utenfor boligområder eller i sentrum kunne egne seg.
- 91 ● Legge til rette for økt fleksibilitet i reguleringsformål for førsteetasjer som praktisk sett
92 ikke er egnet for næringsvirksomhet, slik at disse lokalene heller kan brukes til kultur,
93 frivillighet, helse og annen publikumsrettet virksomhet i en etableringsfase.
- 94 ● Ha kortere behandlingstid på støtteordninger og midler som gjør det mulig å komme
95 raskt i gang med små investeringer som utstyr eller oppgradering av lokaler.
- 96 ● Sørge for at offentlig informasjon om oppstart og støtteordninger blir tilgjengelig i et
97 klarspråk, slik at flere kan bli gründere uten å møte på byråkratiske barrierer.
- 98 ● At eventuelle nye Vinmonopol i størst mulig grad legges andre steder enn på store
99 bilbaserte kjøpesentre.